

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 «
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 16.

Szomorú emlékek.

1054 július 16-án jelentek meg a konstantinápolyi szent Zsófia templomban a római pápának a Cerularius Mihály patriarcha által visszautasított követői, hogy ott az oltárra letegyék az örökké emlékeztető pápai bullát, amely Cerularius Mihályt és híveit a katolika egyház közösségéből mindörökre kizárta.

Vajjon mindörökre?

Ki tudná azt megmondani?

Ki tudná az isteni Gondviselés útját előre még csak megsejteni is?

A bullát a követek az egybegyűlt hívek előtt felolvasták s aztán könyvekkel szemekben némán hagyták el azt a császári várost, amely a görög nemzeti fanatizmus által feltűzött, theologiai és egyházi ismeretek hiányosságában szenvedő patriárák áskálódásai és gonoszága következtében sokszor volt hasonló jelenetek tanuja.

Csakhogy most a pápa követi távozván Constantin városából, magukkal vitték a kelet civilizációját, haladását, kulturáját és hitéletét is.

Krisztus mondotta, hogy a »Szentlélek elleni bűnök meg nem bocsáttatnak sem ezen, sem a más világon.« És soha talán az Üdvözítőnek e mondása fényesebb, de egyáltalán borzasztóbb igazolást nem is nyert, mint az a görög császárság szomorú történetében előttünk áll. Ők a Szentlélekről szóló dogmát nemcsak félreértették, de szándékosan félremagyarázva lehetetlenné tették magát a szent Háromságról szóló dogmának megokolását és elfogadását is. A homouriont mindhalálig dicséretes buzgalommal védelmezték s az Atyának és Fiúnak lényegi egységét és pedig numerikus lényegi egységét állították, amint azt az atyáktól átvették. Midőn pedig azt mondták nekik, hogy ha a Szentlélek személyisége az Atyától származik, éppen a Fiúnak az Atyával való lényegegység miatt a Fiutól is származik, átmentek a tagadásba s így arra kényszerítették híveiket, hogy egy contradictio in adiecto-t fogadjanak el. Hisz nyilvánvaló, hogy ha valami az Atya lényegéből származik, minthogy ez numerice egy a Fiu lényegével, akkor a Fiutól is kell származnia, mert máskülönben a Szentlélek ugyanazon lényegtől származik is meg nem is. Soha ennél lehetetlenebb, inlogikusabb dologra nem esküdtek theologusok, mint aminőnek elfogadását a theologiai tudás irányában szenvedő Cerularius Mihály az híveitől követelte.

Csakhogy ez a követelés, amely az apostoli hagyományok nyílt megszakítása volt, sokkal nagyobb bűn volt, semhogy elkerülhette volna a legkeményebb büntetést.

A latin civilizáció kötelékéből kikapcsolódó Kelet magára maradt és oly szomorú improduktivitásba esett, mely csakhamar az egész vonalon érezhetővé vált. Az ellenőrzés nélkül maradt metropoliták a püspökszentelést jövedelmi forrásnak tekintették, az így »konzekvált« püspökök pedig a papszentelésből csináltak üzletet. A szerzetek lakói még másolgatták a kéziratokat, de a világi papság oly mélyre süllyedt, hogy még a török uralom megtörése után sem tudott abból kivergődni, sőt még ma sem bír sehogysem felemelkedni a keleti papság arra a színvonalra, amelyen állania kellene. A theologia tudomány Damaszceni szent Jánossal a Keleten véget ért. Tovább menni nem bírtak sehogy. Az érvek, melyeket a nem egyesült Kelet a katolikus egyház ellen felhoz, már többé nem a szent Atyák irataiból, hanem a protestantizmus fegyvertárából valók s most, mikor a leghatalmasabb protestáns felekezet, az anglikán a saját álláspontját is vita tárgyává tette, bizony nagyon semmitmondó argumentumok. Amily nagy szorgalommal és buzgósággal ragaszkodnak az ősi formákhoz és az egyházi könyvek betűihez, éppoly távol estek azoknak igazi szellemétől, melyet az ő indokolásokban nem is lehet megérteni.

A tudományos theologia helyett, a melyet a Kelet mindenkorra elveszített, végtelen gyűlölet fészkelte be magát a Keleten a katolikus egyház ellen, a melyet csak »latin babonának«, »római istentelenségnek« és »pápai hazugság«-nak neveztek. Mikor a keresztes vitézek ott megjelentek, sokkal nagyobb gyűlölettel fogadták őket a görög barátok és papok, mint maguk az arabok vagy törökök. S hogy a florenci 1433-ban megtartott unionális-zsinat határozatait végrehajtani nem sikerült, az szintén a már török pénzen elősködő mohamedánokkal nyílt szövetségben álló görög papok és ázsiai barátok munkájának tulajdonítható.

A Szentlélek 1054 július 16-ától kezdve látható módon elvonta összes kegyelmeit azoktól, akik a nyugat elleni düh őrjöngésében eldobták az apostoli hagyományt és istenítették a kéjelgő török rablott pénzét. Iszonyu büntetés ez, amely immár csaknem egy ezred éve tart, anélkül, hogy kilátás volna a gyökeres orvoslásra.

Hogy hová jutottak, ezt bevallják ők

maguk. A keleten a papság a művelt osztályok részéről csakis lenézésben részesül. Az »Ecclesia pracedit« elve ott ismeretlen az uri osztályban. Ha pl. Romániában egy pap a bojár házaspárt a háznál összeeskette, nem fog a lakodalmas uri néppel a háznál étkezni, hanem a cseléd népség közt teritenek neki s ő ezt természetesnek találja.

A mi szellemi élet volna, az néhány nyugaton képzelt és nagyon is gyanús orthodoxyjú püspök udvarában. meg néhány zárdában és végül néhány egyházi folyóirat szerkesztőségében szorult össze. A papképzőkben még a dogmatikát is világiak adják elő többnyire, hogy milyen szellemben, az látható az ő folyóirataikból, ahol lépten-nyomon akadunk ugynevezelt önkénytelenül protestáns biblia-magyarázatokra vagy modernista vallástásokra. Aki tehát a keleti egyházban az apostoli hagyományok folytonosságát keresné, annak nagyon is csalódnia kellene. Ami az egyház közösségéből kirekesztett, Keleten megmaradt, az nem más, mint az ősrégi szertartások és azokat magukban foglaló minden izükben katolikus könyvek és az ősi, sok tekintetben elavult formákhoz való ragaszkodással párosult hivalkodás. Élet, haladás, lendület, elevenség nincs seholsem.

Az orosz keleti egyház még zsinatot sem mer összehívni, mert a papság egy része a Rómához való visszatérésért lelkesedik, a másik része pedig protestáns szellemű újításokat sürget. A görög fanatizmusnak még — Athénben is kitélt a becsülete. A művelt görög nem egyesült intelligens uri és vagyonos osztálytönkre tették Büchnerék meg Renának. Ezek nem hisznek semmit. A köznép pedig mely iskolák nélkül szűkölködik és erkölcs tanítást a papjától soha nem hall, oly immoralitásba süllyedt, amelyet csak megsiratni lehet, de amelyen a görög keleti egyház a maga eddigi eszközeivel segíteni már képtelen.

A szociáldemokráciát, melynek rákfenéje most a magyarországi görög keletieket is emészti, az orosz görög keleti népet mint a futótűz, úgy megdolgozta. Az orosz állami zsarnoksághoz hozzájárult a teljes vallási tudatlanság. Aki ismeri hazánk keleti részét, az tudja, hogy mily keservesek itt a görög keleti nép közérkölciségi és hitéleti, nemkülönben egyházi viszonyai. És mégis, azt kell mondanunk, hogy a görög keleti vallásu viszonyok és maga ez az egyház, az egész világon nincs oly rendezett viszonyok közt, mint Magyarországon. Pedig itt is hogy vannak!!!

A 854 éves egyházi szakadás tehát

politikai téren sem hozta meg azt az eredményt, amelyet tőle alapítói vártak. Nem bírta fenntartani sem a nepek hitéletét, sem erkölcsi tisztaságát, nem bírta elmozdítani kulturáját és felvilágosodását. A keresztény keletromai birodalomnak pedig sirját ásta. A modern görögök Homér szellemével táplálkoznak, a szlávok pedig vallásilag széttárgolva, de egy nemzeti eszme által vezérelve készül nagy eseményekre.

Magyarország katolikussága pedig, melyre első sorban volna szükség a Keleten nagy dolgok véghezvitelére, tétlenül szemléli az elszakadt kelet kínos vergődését és csodálkozik, miért ismétlik annyiszor azok az elámitott szegény keletiek a fájdalom szivtépő kitörését: «Uram irgalmazz!»

Ennyi az egész.

Gedeon.

A szászok politikája. Egy könyvatos jelentése nyomán több lap azt írta, hogy a szász képviselők legközelebb értekezletet tartanak Nagyszebenben politikai pártállásuk megváltoztatása ügyében. Ezzel szemben azt táviratozzák Nagyszebenből, hogy a jelzett értekezlet egyáltalában nincsen tervbe véve és hogy a szászok politikai pártállásának megváltoztatására senki sem gondol.

Váratlan felmentés.

Két évvel ezelőtt lezajlott országgyűlési képviselőválasztások idején különösen a nemzetiségiek lakta kerületekben óriási izgatások folytak a magyarok ellen. Az aradmegyei választókerületekben, ahol öt nemzetiségi jelölt volt, szintén fordultak elő kisebb-nagyobb izgatások, különösen a világosi kerületben, ahol

Gabányi Miklós függetlenségi állott szemben Pop C. István román nemzetiségi jelölttel. A nemzetiségi jelöltek érdekében a lelkészek és tanítók nagyon korteskedtek s uton-utfélen szidalmazták a magyarokat.

Egy ilyen izgatási pert 1906. november havában tárgyalt az aradi törvényszék.

A vádirat szerint Hotorán Jakab ügyvéd a következő izgató dolgokat mondta egy gyűlésen:

— Ne hagyjátok magatokat a kutya magyaroktól leigázni. Most ők az urak és mi vagyunk a kutyák; lesz idő, mikor mi leszünk az urak s ők a kutyák. Silingyia eddig románoktól lakott község volt, most már több mint a fele a lakosságnak magyar. A kutya magyarok a kenyeret kiveszik a szátokból.

Ezután Jerkosák János pankotai görögkeleti lelkész tartott beszédet. Beszédében fekete csuhásoknak és ganajnépnek nevezte a magyarokat, kik a románságot leigázni akarják.

A harmadik vádlott, Rosu György szintén a magyarokat szidta és a népet a jelenvolt csendőrök ellen lázította.

A törvényszék a vádlottakat a Btkv. 172. §-a alapján büntösnek mondta ki s Hotorán Jakab drt három heti államfogházra és száz korona pénzbüntetésre. Jerkosán János lelkészt két heti államfogházra és száz korona pénzbüntetésre ítélte.

Pop C. István dr védő az ítélet megfélebbezte a nagyváradi kir. táblához, egyben az ítélet megsemmisítését és a pernek újra való felvételét kérte azzal az indokolással, hogy a törvényszék nagyon rövidre szabta a védelem határait.

A nagyváradi tábla helyt adott a védő kérelmének, a bizonyítás kiegészítését rendelte el és evégből még huszonöt tanut hallgatott ki a bíróság.

Az új bizonyítékok beszerzése után a kir. tábla most foglalkozott ujabban ezzel az izga-

tási pörrel, melyben váratlan ítéletet hozott. A tábla ugyanis megváltoztatta a törvényszék ítéletét s mind a három vádlottat *felmentette az izgatás vádjáról*, mivel nem látta beigazolva, hogy ezek a magyar nemzet vagy a magyarok ellen izgáltak volna. A közvédat képviselő megnyugodott az ítéletben s így az jogerős lett.

Iskolai értesítők.

I.

Július elején egy sereg könyv jelenik meg amelyek már eleve arra vannak szánva, hogy a feledés vonja be őket vastag porával. Ezek az előre elítelt könyvek: az iskolai értesítők.

Tartalmuk megszokott: kezdődnek egy értekezéssel, aztán jön a végzett tananyag kimutatása, majd az évvégi osztályozás és a statisztikai táblázatok.

Az elsőre nézve sokan hirdetik azt az elvet, hogy az értesítői értekezésekre nincs semmi szükség, legfeljebb általános paedagogiai fejtegetéseket lehet az értesítőkből elhelyezni.

Akik így érvelnek, azok elfelejtik, hány igen érdekes és értékes tanulmány jelent már meg az értesítőkből? E sorok írójának alkalm volt éveken át figyelemmel kísérni az összes magyar középiskolák értesítőit és meggyőződött róla, hogy az értesítőkből lévő értekezések nagy része megérdemli a nyomdafestéket. Csaknem mindenikben van olyan, ami az ifjúságot, a szülőket, sőt a nagy közönséget is érdekli. Arany János is irt nagykőrösi tanár korában az értesítőbe s ma ezt az értekezését az iskolákban rendes olvasmányként olvassák. Tudományos és irodalmi életünk nem egy kiválósága szerepelt az értesítő első ívein, sőt láttunk már olyan jutalmazott pályaművet is, mely előbb egy kis vidéki iskola értesítőjében jelent meg.

Más a baj az értesítői cikkeknel: az, hogy szűk körre szorítkoznak a közönség közt s ha-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Klárka.

Irtá: Julius.

IV.

Földváry a hívó levelet megkapván, nagy önteltséggel indult utnak. Ime: Jött, látott, győzött. Megérkezése után rövidesen a papa, a mama magukra hagyták őket, hogy ismerkedjenek, hogy tervezgessenek, szokjanak...

— Nem is képzeli Klárka, most már meg fogja engedni, hogy így szólítsam, mily örömet szereztek levelökkel. Alig vártam, hogy újra láthassam. Hígyje meg, olyan vagyok, mint az alvajáró nappal magáról álmodom, éjjel szintén magáról álmatlankodom. Égtem a vágytól, hogy itt lehessenek közel magához édes. Eközben miután úgy ültek, hogy közte és a leány között még egy üres karos-szék állt, most hirtelen átült közvetlen a leány mellett levő székbe. Klárka arcán gunyos mosoly jelent meg és belekezdett a komédiába:

— Igen, mondta a papám, el akar venni. De...

— Oh, tegyen boldoggá Klárka!

— De — folytatá a leány — gondolja meg a dolgot jól, nekem igen különös természetem van; előre megmondom, nehogy azután okoljon. Látja, például én megvalloim őszintén, annyira, ideges vagyok, mert mióta belépett, mindig a lábával behozott sarat nézem s nem is tudok addig nyugodtan lenni, míg a lábát meg nem törli...

Földváry fülüg pirult. Rettenes zavarba jött. Ijdedten kapkodta lábait. De a legfigyel-

mesebb vizsgálat után sem volt képes a legkisebb földet észrevenni. Különben is rendkívül pedáns, tisztaság- és rendszerető ember lévén, a legkényesebb oldalán érte a támadás. Mindamellott különös pillantást vetvén a leányra, kiment az ajtóba s többször megsurolta lábát. Visszajövéen, bocsánatkérést hebegve azt sem tudta miként üljön le.

— Aztán tudja (a férfi mintegy iskolás gyermek ijedten kapta fel a fejét, azt hívéen, megint rajta vett észre valamit) időnként valami különös méreg, düh vesz erőt rajtam, ilyenkor zuzok, vágok. Nem tehetek róla, de ily szerencsétlen természetű vagyok. Látja, most sem tudok ellenállani, valami kényszerít reá, hogy ezt a virágvázát oda vágjam s gyönyörű fehér fogsorát összeszorítvan, minden erejéből a földhöz csapta az asztalán levő virágvázát...

Földvárynak fennakadt a szeme. Mozdítatlanul ült, mintha kőszilippá vált volna. Mégis lehajolva az összetört váza fölé, sajnálkozva mondá:

— Ejnye be kár ezért a szép vázáért s valósággal rosszalólag nézett a leányra.

— Mit! Kár érte? Jegyezze meg, ilyenkor nem szabad hozzám szólani s — azzal puff, odavágta a másikat is, csak úgy szikráztak a cserepek.

A férfi dermedten ült s ijedt szemmel nézett a leányra, aki becsengetve a cselédet, parancsolólag szólt:

— Szedje össze a cserepeket.

A falusi leány sajnálkozva sopánkodott a cserepek összetakarítása alatt, aztán kifelé indult.

Klárka valóban művészi dühvel ugrott

felé s nyakon vágta, csak úgy csattant, az asztal alá mutatva, a hol még egy darab cserep feküdt.

A szolgáló nem annyira a pofonon, mint inkább az ó angyali jószágú kisasszonyának mérgén csodálkozott, a kitől még szidást sem kapott soha, de szegény az eltört vázában kereste az okot.

Földváry ámult és bámult, mintha álmodna és szindarabot látna. Künn szeretett volna már inkább lenni, sóvár pillantást vetvén az ajtó felé. Hanem a Laci által adott utasítás még nem volt befejezve. A szolgáló után bejött Klárka kedvenc kutyája is. Naponként tette látogatását bájos urnője szobájába egy-egy kocka cukor ellenében. Most is ilyen vágyakozással eltelve nézett okos szemével urnőjére. De nem várt meglepetés érte, Klárka úgy oldalba rugta, hogy az ajtóig gurult, a szerencsétlen állat sikoltva menekült.

De tele lett a pohár. Földvárynak elfogyott a türelme s végre összeszedvén magát felállt:

— Ugy látom, a kisasszony igen ingerült hangulatban van. Megmentem a jelenlétemtől. — Bucszás nélkül elrohant. Fogatott.

— Na mi az édes Földváry, már megy, szólt hozzá az ott foglalatoskodó apa.

— Igen kérem, csak rövid időre jöhöttem. Sietek.

— De mire határozták magukat? Zavartan felelé:

— Kérem a kisasszony beteg, a szülői ház gondosabb ápolásban részesítheti, ezzel megemelte kalapját, de már akkor a lovak meg is indultak.

mar feledésbe merülnek, mert hozzá vannak kötve az évvégi érdemsorozathoz, tananyagok kimutatásához, melyeknek csakugyan nincs nagyobb értékük és érdekességük. Ezen azonban könnyű leune segíteni. Az érdekesség legyen önálló része az értesítőnek úgy, hogy attól könnyen el lehessen választani s külön íveken külön lapszámozással, kötetként is megőrizni. A mellett érdemes lenne jórészükről külön lenyomatot is készíteni.

Az érdemsorozatoknál szokás kitüntetni a tanulók vallását is. Helyes. Hiszen a név mellett a vallás is egyénileg megkülönbözteti a tanulókat s ha valaki büszke a Kohn névre, miért szégyelje a vele járó vallást? Ennek dacára egyes iskolák kezdik elhagyni a vallás megjelölését aminek pedig semmi féle elfogadható oka nincs. Ha valaki tartja a vallását, ne szégyelje azt megvallani sem. Vagy talán legyezgetni kell egyeseket!

Divattá kezd válni az is, hogy a tanulók érdemsorozata helyett csak a névsort közlik. Ez megint arra nem érdemes egyedek legyezgetése. A jó diáknak nincs mit restelnie az érdemsorozaton, sőt ez egyik hathatós eszköz az ambíció, a szorgalom fokozására. A gyenge és lusta tanulókat is a nyilvános megszégyenítéstől való félelem képes gyakran komoly munkához terelni. Ha ezt a fegyvert elveszük a pedagógustól, akkor egyik legerősebb buzdító és fegyvelmező eszközétől fosztottuk meg.

Semmi vizsga, semmi osztályozás: ehhez már csak az kell, hogy minden tudatlan fajnót hivatalból lássanak el érettségi bizonyítvánnyal 17 éves korában. A szocialista óraberendszer mellett a szerint fizetnek, mennyit mozgott az óramutató; a hiper modern pedagógia szerint is nem a szerint kapná valaki a bizonyítványt, a mennyit tanult, hanem a szerint, hogy mennyi időt töltött el az iskolában.

Ott akarják reformálni az értesítőt, a hol nincs semmi hiánya.

Az értesítő célja, hogy hü képet adjon az elmúlt tanévről. Minden olyan reform, amely ezt a hűséget elhomályosítaná, csak káros és az értesítő céljával ellenkezik.

Balthazár arcképe.

Ismeretes dolog, hogy a tiszántuli református egyházkerület egyháza rövid időn belül szuperintendenst választanak. E határidő közeledtére nagyon föllendült a hitélet amaz egyházakban. Mindenkinnek van jelöltje a magas méltóságra s igen sokan jelölik magukat, amint természetes is ott, ahol korteskedéssel betölthet valaki a »püspöki trónba.«

Legérdekesebb a jelöltek között a híresneves Balthazár Dezső szocialista esperes. Sikertült fotografiáját ad captandam benevolentiam, maguk a reformátusok terjesztik ilyen megvilágításban:

»Balthazár Dezső a legfiatalabb a püspökjelöltek közt. Nem ezért tartjuk a legkevésbé alkalmasnak az összes jelöltek közt, hanem eddigi egész működése kizárja a püspöki méltóságra való alkalmatosságát.

Azt se rójuk fel hibájául, hogy a modern áramlatokkal tart, ez inkább érdeme. De ez a szertelenség és elbizakodottság, mellyel a közélet fórumán pár év óta működik. egyáltalában nem férhet be a püspöki székre, de meg Balthazár Dezső — úgy vesszük észre — első sorban nem a hitélet és egyház belsőjében működő ember, mint inkább a szélső materiális irányzat és a napi politika ekszponált harcosa. Sokban nélkülözi azt a komolyságot, higgadságot és előrelátást, ami nélkül egy nagy egyházkerület püspökét — elképzelni se lehet. Jellemző különben ezen püspökjelölt gondolkozására az a hír, melyet hallottunk felőle. A saját párthivei ajánlották neki, mondja a hír, hogy ne aspiráljon most a püspökségre megválasztják bizonyosan egyházkerületi főjegyző-

nek. A püspökjelölt erre kijelentette, hogy — egy jegyzőséggel, Balthazár Dezsőnek a számára csakis a püspöki szék lehet a méltó hely az egyházban. Fiatal ember, lehet úgy 40—45 éves, a magyarországi református lelkészegyesület elnöke. Mint ilyen, kimondatta a múlt évben hívei által a katolikus egyházi javak állami szekularizációját. Annak idején érdeme szerint méltattuk református papjaink a világi politikába ekként való beavatkozását. Balthazár Dezső egyébként újjászervezett szocialista s mint ilyen, a legutóbbi országgyűlési választásokon a szegvári kerületben járkált s korteskedett.«

UJDONSÁGOK.

* A nyári szinkör tűzbiztonsága.

Gerő Armin főkapitány előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a nyári szinkör tűzbiztonsága érdekében foganatosítandó teendők megbeszélése céljából értekezletre és a helyszíni szemle megtartására Mezey Mihály tüzoltó főparancsnokot, Kőszeghy József v. főmérnököt, Komlóssy Iózsóf gazdasági tanácsost és Gerő Armin rendőr főkapitányt küldje ki.

* Jóvá van hagyva a csatornázás terve. A belügyminiszter végre döntött az általános csatornázás terve és költségvetése fölött. Tegnap érkezett meg nagyváradi várossá-hoz a miniszter leirata, amely szerint a város általános csatornázásának kibővített terveit és 3.200.000 koronában megállapított költségvetést jóváhagyja, némi műszaki módosításokkal. Mivel azonban az általános csatornázást nem egyszerre, hanem öt évig szakonként építi a város, minden egyes szakasz kiépítésének végrehajtása és költségek fedezése tekintetében külön külön határozat hozandó s jóváhagyás végett hozzá felterjesztendő. A tervektől való minden eltérés felterjesztendő. Figyel-

— Az én Klárikám beteg? Tán bolond ez az ember.

Az öreg csodálkozva nézett a haladó kocsni után, melyben Földváry nagyokat lélegzelve mondott hálát, csak hogy egyszer utban lehet.

— Ezer szerencse, — mormogá magában, hogy ma jöttem, mikor a roham rájött, hiszen ez egy hiszterikus leány.

*

Klárka ezalatt sietett jóvátenni az elkövetett izultusokat. A kis kutyának két kocka cukrot adott. Felkereste a cseléd leányt s megcsókolta azon a helyen, a hol megötötte. Kifáradt bár a magára erőszakolt küzdelemben, mégis mintha újjá született volna, mintha lidérc nyomástól szabadult volna meg. Bár sajnálta is a luddá tett szegény embert. De belátta, ennél gyökeresebb recept nincs a szerelem ellen.

Édes atyja jött felvilágosításért, vállát vonogatva ennyit mondott:

— Elment. Bizonyára nem nyertem meg a tetszését. Végül Lacira gondolt, most ő következik...

Laci atyja, az öreg Buday sokat volt egyedül, mióta boldogult nejét néhány évvel ezelőt eltemette. Régi, megbízható szakácsné vezette házat. Abból állt élete a gazdálkodáson kívül, hogy egész nap csibukolt s ha fia, Laci elé akadt, őt korholta szelessége miatt, úgy szinleg, mert valósággal ez a fiu képezte egész világát.

Ablakán kifelé nézegetvén, épen csibukját tömte a laskára vágott finom szűz dohánynyal, melynek füstje ha megütné az ebadta fináncorrát, bizony nem jó lenne, mert elvinnék az

öregtől a dohánytermelési engedélyt. Már ráakart gyujtani, mikor lélekszakadva ajtóstól rohan be az öreg szakácsné mindenestül.

— Tekintetes Ur! Gyorsan. Segítség! Az urfnak mindjárt vége lesz.

Az öreg kiejtette kezéből a csibukot, a szívéhez kapott:

— Hát mi baja? Hisz mindig olyan egészséges volt a kölyök, mint a makk. — Ahogy öreg rokkant lábai birták, rohant fia szobája felé.

— A kocsis fogjon, mint a villám vágasson az öreg járás orvosért — adta ki a parancsot.

— Az urfi már elküldött az új zsidó doktorért.

— Akkor megvárjuk, — szólt az öreg, belépve fia szobájába, nyitva hagyva maga után az ajtót, hogy lásson, mert sötét volt a szobában, a rolettek le voltak engedve.

A fiu félig fektűt a diványon, fejét melére horgasztotta, karját lecsüngette, mint aki eszméletét veszítette.

— Mi bajod, édes fiam? — szakadt fel sóhajtként az öreg melléből, miközben az ablak felé tartott, hogy világosságot bocsásson.

Laci tiltakozólag emelte fel kezét, s fájdalmasan nyögte:

— Nem türom a világosságot, ne tessék kinyitni az ablakot.

— Hol fáj fiam? — kérdé ismét az atya, — miközben a beteg homlokát akarta megtapogatni, de a fiu egy mozdulattal kikapta fejét atyja kezéből.

— Nem tudom. Nagyon rosszul vagyok. Lefekszem.

Ágyba fektették. Megérkezett az orvos is.

Megvizsgálta a beteget, komoly arcot vágva, félre hívta az öreget.

— Még nem tudom megállapítani a bajt, — kezdte — de tekintettel a beteg állapotára komoly dologról van szó. Lehet, szívujja van, ami könnyen végezhet. Nyugalmat ajánlott. Igérte, hogy reggel minden hőrlmények közt eljön, s ha a beteg az éj folyamán rosszabbul lenne, küldjenek érte. A betegnek pedig egy orvosságos skatulyát adott, melyet az mohón a párnája alá rejtett...

Az orvos távozásával a öreg kétségbeesve ült fia ágya mellé. A csendesen lélegzett, olykor nyögött egyet-egyét. Majd felsóhajtott:

— Kedves apám! Nagy kérésem van,

— Mi lenne az fiam?

— Én nagyon beteg vagyok. Meghalhatok az éjszaka. Végtelenül szeretném utoljára még egyszer Klárikát látni. Küldjön érte, kérje meg teljesítse egy haldokló utolsó kívánságát.

— Nem vagy te fiam olyan nagy beteg, próbálta vigasztalni az öreg. Mindjárt este lesz. Ertük küldök inkább holnap.

— Meg halok én holnapra. Tegye meg édes apám,

— Jól van fiam legyen akaratom szerint, mondta az öreg, nem akarván felizgatni a beteget, — levelet küldök a kocsissal.

Az apa tudatta néhány sorban régi barátját, fia hirtelen jött nagyfoku betegségről s a beteg azon óhajáról, hogy mielőtt meghalna, Klárikát szeretné látni, kérvén őket, kocsikázanak át, ha tehetik. Elküldte a levelet, azután megint fia mellé ült.

A fiu pedig számlálta a perceket. Most itt van, most megint ott lehet a kocsis. Már oda is érkezett. Azóta olvassák is a levelet... Tú-

mezteti a miniszter a várost, hogy a csatornázási munkálatokhoz szükséges vízjogi engedély megszerzését el ne mulassa. A csatornázási szabályrendeletet azonban a miniszter nem hagyja jóvá, ha nem két oldalra terjedő észrevételt tesz az egyes szakaszok ellen. E szerint át kell dolgozni a szabályrendeletet s újból fel kell küldeni jóváhagyás végett.

* Lasca Demeter könyve kitiltva. A nagyváradi dákorománok egyik vezére, dr. Lasca Demeter pár hónapja eltűnt Nagyváradról. Idehaza, Bihar megyében széleskörű agitációt fejtett ki. Később azonban — úgy látszik — nem találta elég alkalmasnak a bihar megyei területet, azért jobbnak látta Bukarestről intézni támadásait a magyarság ellen. A román agitátor legutóbb a bukaresti »Minerva«-könyvnyomdában egy szemléldés-féltét irt, melynek »Priviere asupra situatiei generale a romanilor din tariile corvanei Sf. Stefan« (Szemléldés a Szent István koronájának országaiban lévő románok általános helyzete felett) volt a címe. A sajtótermék tartalma a történeti tények elferdítésével és irányzatos kiszínezésével van tele. Különösen sok gondot fordít a szerző a magyar nemzet elleni izgatásra. A veszedelmes békerontó munkától a belügyminiszter most megvonta a postai szállítás jogát a magyar korona országainak területére.

* Az új iskolák építése. Nagyvárad városa elhatározta, hogy Széles- és Nogáll-utcák sarkán, továbbá Vitéz- és Bém-utcák sarkán új iskolaépületeket emel, 319,052 korona költséggel. A belügyminiszter most úgy az iskolák terveit, mint költségvetését, némi apróbb észrevételekkel és módosításokkal jóváhagyva leküldötte.

* Villamostelep a Jádpatáknál. Pár nappal ezelőtt közöltük bő kivonatban gróf Korniss Károly beadványát Nagyvárad városhoz, amelyben kifejti, hogy a Jád patak vizijerének felhasználásával

lásával nagyszabású központi villamos telepet szándékszik létesíteni, amely úgy Nagyváradot mint a környéket olcsón látná el szükséges villamos árammal. Esetleg üzemzavarokra való tekintettel, hajlandó tartaléknak átvenni Nagyvárad város villamos művét. Ezen beadványt tegnap tárgyalta Nagyvárad város villamos telepének felügyelő bizottsága s abban állapodott meg, hogy elvileg hozzájárul a beadványban kifejtettekhez s azt elfogadásra ajánlja; egyben pedig felhívandó gróf Korniss Károly, hogy a részletes terveket, feltételeket mutassa be, hogy a tárgyalásokat megkezdhesék.

* Sártenger az utcán. Az utóbbi időben sok panasz érkezik hozzánk a Beóthy Ödön utcai lakosoktól. Ez az utca két részből áll. A felső részt tisztogatják az alsó részt azonban botrányos állapotban hagyják. Az alsó rész valamikor régen Körözs kavicscsal (macskafejekkel) ki lett kövezve, azonban ez a valamikor már oly régen volt, hogy erre talán még Sal Ferenc nyugalmazott polgármester sem emlékezik. A macskafejvel kirakott utcákat pedig minden évben kell javítani, a süppedéseket kiemelni, a széttört köveket pótolni stb. stb., mindez azonban a Beóthy Ödön utca alsó részében érthetetlen okok miatt mindezeidig elmaradt. Az utca leirhatatlan állapotban van. A régi alacsony házikókat csaknem mindenütt csinos új épületekkel cserélték fel a tulajdonosok. És ezek az épületek ugynezznek ki mintha szemétdombon épültek volna. Az utca gidres gödrös egész hosszában. Ha csak kevés eső van már nyakig ér ott a sár. Nagyobb eső alkalmával pedig az udvarokra is befolyik a víz s a lakók alig tudnak védekezni ellene. Ha pedig nincs eső az ut szélén sűrű iszap terjeszkedik s gyilkos gőzt bocsát ki magából a nap heve folytán. Pedig ez az utca a belső részén

van a városnak. Az utca gondozására felhívjuk az illetékesek figyelmét.

* Ökrös szekér a gyorsvonat előtt. Tegnap éjjel nagy veszedelemben forgott az élesdi 18-as számú átjárón közlekedők élete. Ugyanis vétkes mulasztásból kifolyólag az átjáró sorompóját nem bocsátották le s a vonatok közlekedése dacára a személy- és állatforgalom is szabad volt. Tegnap hajnali két óra körül robogott Élesd felé a kolozsvári gyorsvonat. A sorompó nem volt lebocsátva. Az uton ekkor haladt el hat szekér, melyekbe ökrök voltak fogva. A szekerek vezetője látta ugyan a vonatot, de azt hitte, hogy mire a vonat odaérkezik, a szekerek át tudnak menni. A hat szekér közül csak öt mehetett át. A hatodik szekér elé fogott két ökör a pályára lépett, mikor a gyorsvonat óriási gyorsasággal odaérkezett. A szekér tulajdonosa nyugodtan aludt az ülésen s mit sem tudott a veszedelemtől. A vonat az ökröket pillanat alatt elütötte s derékban kettévágta. A szekér rudja eltört, a szekérnek azonban semmi baja sem történt. A gyorsvonat tovább robogott. A szerencsésen átjutott szekerek csak mikor felocsudtak félelmükből, akkor szállottak le a szekerekről. A ökröktől megfosztott szekéren még mindig nyugodtan aludt a tulajdonos, akit csak nagynehezen tudtak felkölteni társai. A megtartott vizsgálat megállapította, hogy a gyorsvonat 2 perccel hamarabb indult, mint kellett volna. Ez azonban nem lehet oka a sorompó lebocsátásának, mert a sorompót legalább tíz perccel hamarabb kell leereszteni.

* Hegyvidéki akció Vaskóh vidékén. A Vaskóh vidékén lévő mizériák megszüntetésére Glacs Antal főispán titkára kíséretében Erős Rezső és Gosa Sándor a gör. kath. püspökség jószágkormányzója már két nap óta időznek Vaskóhn. A kiszállottak megsemmisítették eddig a vidék egy részét. Lonkán volt tegnap a szemle. Rézbányára ma fognak kiszállani. A legelőkre vonatkozólag mindezeidig nem történt semmiféle intézkedés. A bizottság még a holnapi napot is kint fogja tölteni s csak vasárnap reggel térnek vissza. Vasárnap este a főispán tiszteletére fáklyás menetet rendez a lakosság.

* Veszedelmes részeg munkás. Mil-rizsak Miklós galíciai honos gyári munkás tegnap a Léderer és Kálmán-gyárban lerészegedett. Részeg állapotban belekötött egy Bindász Miklós nevű társába, akit megvert, sőt borotvával el is akarta vágni nyakát. A veszedelmes részeg átdadták a rendőrségnek.

* Relytélyes öngyilkosság. Tegnap Szabó Erzsébet 14 éves leány, szüleinek Malom u. 12. sz. a lakásán gyufaoldatot ivott s mikor este munkából határozó szülei és bátyja észrevették a leány rosszulletét és annak oka felől kérdőre vonták, a leány bevallotta, hogy 3 csomag gyufát feloldott vízben s azt megitta. A leány bátyja azonnal orvosért futott, de mikorra dr. Balkányi Ernő orvos a helyszínén megjelent, a leány már kiszendvedett. Hogy mi okból követte el az öngyilkos tettet határozottan megállapítani nem lehetett, mert irást nem hagyott hátra és hozzátartozóinak sem árulta el tette okát. A leány szerelmes volt egy Mészáros Lajos 18 éves napszámosba, aki azt vallja, hogy 12-án a következőket mondta neki a leány:

— Majd meg fogod bánni amiért vasárnap nélkül mentél a bálba.

Mészáros akkor e szavakat nem nagyon

relmetlensége a tetőfokra hágott. Lázban égett. Mindenképpen rosszul érezte magát az ágyban. Forgolódott, hányt vetette magát. Apja aggódva figyelte minden mozdulatát. Kezdett magának szemrehányást tenni, amiért tiltotta a fiut a nő-süléstől. Hátha kikertülte volna a betegséget.

Nemsokára a fiu dobogó szívvel hallotta a messziről hallatszó kocsiszörgést. Vajjon jön-e Kláríka? Meg is sürgette édesatyját.

— Édesatyám, kocsiszörgést hallok, tessék kinézni.

Az öreg kiment. S egy hosszú várakozással eltelt perc után elől berohant Kláríka, utána anyja, atyja s végül a házigazda. A fiunak felragyogott a szeme s egy biztató pillantást vetett mindenségére, aki bár sejtette a dolgot, mégis bizonyos nyugtalanság vett rajta erőt. Még hátra volt a földolag, a fiu tehát erőteljesen visszahanyatlott a párnára, hol nyögött, hol sóhajtott...

A két férfi egymás mellé ült s tanakodtak, mi baja lehet a fiunak, A szomszéd vigasztalni iparkodott a kétségbeesett apát. Kláríka anyjával együtt a fiu mellé ült s néha-néha megsimogatta annak homlokát, ami persze a fiunak kimondhatatlanul jól esett.

Felülni próbált és beszélni akart. Fáradtan a fejével intett. Elhallgatott mindenki, ő halk suttogó hangon kezdte:

— Ugy szorul a szívem, végem van. A körül állókön végig futott a hideg. De legyen ez a néhány óráim boldog, úgy akarok meghalni, mint vőlegény. Egyezzenek bele, hogy Kláríkával az én menyországgommal jegyet válthassak.

Erre a fordulatra nem volt elkészülve senki. Néma csend követte a szavakat. Ki mert volna ellent mondani egy haldokló végső óhajának.

Kláríka vetett véget a jelenetnek, lehajolván a fiuhoz, homlokon csókolt:

— Az vagyok, a menyasszonyod.

Az öregektől nem nagyon kérdezték, de belenyugodtak, hadd legyen.

A párna alul elővette a fiu az orvosságos skatulyát, két karika gyűrű volt benne. Egyiket titokban ráhuzta a Kláríka ujjára. S még egy csók. azután Kláríkéék indultak.

Kívül aztán felocsudott meglepetéséből a mama:

— Ha a Laci meggyógyul ez a jegyváltás érvényben marad?

— Hát már mit csináljunk, ha a sors így hozta, mondta az öreg Buday, nekem volt fiam, nektek volt leányotok. Most mindegyikönknek lesz fiunk és lányunk is. Csak gyógyuljon meg a fiu.

A reggel megérkező orvos a beteget egészen jobban találta s nevetve mondá:

— Ugy-e, jó orvosságot hoztam?

Mondanunk sem kell, hogy Laci és az orvos, ki barátja, előre megállapított terv szerint dolgoztak. Azonban a Laci vakmerősége már nem terjedt ki annyira, hogy azonnal meggyógyuljon. Még két-három napig nyomta az ágyat, akár mily nehezebb eset is. Természetesen napokint levelet váltott Kláríkával.

Az öreg Budaynak már kezdett gyanus lenni a dolog, de nem kutatott semmit, örvendett a fia egészségének.

A szűk családi körben megtartott esküvő után az öregek borozgatva beszélgettek még, midőn a fiatal pár eltűnt a holdvilágos éjszakába. Az érhez mentek. Laci a nádason át csónakon vitte haza boldogságát — Kláríkával.

(Vége.)

vette figyelembe, de nem lehetetlen, hogy a szerelmes leány ily kicsinyes nehéztelés miatt dobta el életét. Az apa Szabó Mihály állítása szerint a leány pár héttel ezelőtt lugkő oldatot akart inni, de akkor észrevették és szándéka kivételében megakadályozták. Miután a lakásban gyufaoldat maradványt a hatóság nem talált, a halál oka megállapítása végett a hullát felboncolják.

* A marhahus még mindig drága.

Hogy a helyi mészárosok mennyire sarcolják a közönséget, misem bizonyítja jobban, mint a következők: A marha olcsóságára vall azon körülmény, hogy a másfél év óta szünetelt a marhakivitel (Bécsbe) hétfő óta megkezdődött s ez idő alatt 170 darabot vittek el oda a váradi piacról. Dacára ennek a helybeli mészárosok csak négy fillérrel szállították le a husárát.

* **A mai cselédek.** Gál Juliánna körösladányi és G. Tóth Mária komádi illetőségű cselédek tegnap mindketten egy helyre álltak el és pedig főzőnőnek. Mindegyik tíz-tíz korona előleget kért, amit meg is kapott. A pénz felvétele után az egyik cseléd beteget jelentett, a másik pedig kijelentette, hogy meggondolta a dolgot és nem áll be. A rendőrség azonban megállapította, hogy a beteg egészséges, a másiknak sincs jogcíme a huzódózásra, miért is mindkettőt a felfogadó gazdához kísérték.

* **Cipész ipari tanfolyam Nagyszalontán.** A kereskedelemügyi miniszterium Nagyszalontán cipész ipari tanfolyam nyílt meg, amelyen 21 cipész iparos vesz részt. A tanfolyamot a miniszter megbízásából, dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár nyitotta meg s a miniszter által kiküldött szakipari vándortanárt vezeti.

* **Ráismert a gyermekére.** Bara Mária siketnéma gyermekét 1905-ben felvették az aradi állami gyermekmenhelyre, hogy majd az aradi siketnéma tanintézetében felneveljék. A fiu azonban 1906-ban megszökött Aradról s azóta az anyja se tudta hol van s országos körözését rendelték el. Most kitűnt, hogy két év óta Zalaegerszegen csavarog s az ottani rendőrség a fiu areképét megküldte a nagyváradi rendőrséghez. Kemény Ignác rendőrbiztos gyanuja alapján megmutatta az arcképet Bara Máriának, aki felismerte fiát az arcképen. Most kéri 16 éves fiának hazaszállítását.

Osztálysorsjáték. A tegnapi huzáson a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

25.000 koronát nyert: 71574.

20.000 koronát nyert: 30704.

10.000 koronát nyert: 64425.

3000 koronát nyertek: 118960 120639.

2000 koronát nyertek: 86725 1051189.

1000 koronát nyertek: 41559 100905.

500 koronát nyertek: 1089 2164 2833

4527 5762 6118 6917 6951 8978 11143 15056

15678 17614 18916 20045 20298 23539 24174

27089 32098 32377 34399 35960 37582 46317

51102 54346 58778 61577 65082 68853 77416

83136 91612 93969 96229 97983 100834 101479

101767 107978 108676 109276 115683 117486.

A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

* **Katonazene hangverseny van minden vasárnap délelőtt a PANNÓNIA-szálloda éttermében. Dréher sör. Zónareggeli. — Saját termésű borok.**

* **A Náci bácsi mozija.** Weisz Ignác, a *Nemaeti-szálloda* közkedvelt bérlője a mai naptól kezdve esténként 15, Nagyváradon még nem látott mozgófényképet mutat be. A kizárólag jobb közönség által látogatott helyiségben jó ételek és italok szolgáltatnak fel igen olcsó árban. *Belépődíj nincs.* A zenét *Varga Stefi* zenekara szolgáltatja. A műsor a következő: *Elvárásos ház. — Női párbaj. — Borbély és bohóc-*

— *Csoda-tyúk. — Poloskás kisasszony. — Dinnye hatás. — Csodálatos hajnövesztő. — Csodahalászat. — Pajkos gyermekek. — Betörők munkában. — Fényképésznel. — Little Tich átváltozó-művész. — A menyasszony álma. — Aranybogár. — A boszorkány titka.*

* **A Pannónia-kávéházban** ma este *Kóczi Antal* teljes fővárosi zenekarával hangversenyt tart.

* **Akar Ön jó bort inni?** akkor hiszen *Paizs Béla* vendéglőjébe, ahol olcsó pénzért kitűnő konyhát, pompás borokat, szolid kiszolgálást s jéghideg finom sört talál s kellemesen eltöltheti üres óráit a rekkenő hőségben a nap izzó sugarai ellen édes menedéket nyújtó hűs kerthelyiség árnyas fái alatt.

* **Az intelligencia találkozó helye** az *Európa* szálló árnyas hűs kerthelyiségében, hol naponta változatos műsorral mozgófénykép előadásokat rendeznek.

* **MOLNAR H.** Bömer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

IRODALOM.

Hajnal.

Két füzete is érkezett az amerikai magyar katolikusok pompásan szerkesztett lapjának, melyet a szerkesztő, *Messerschmidt Géza* és a főmunkatárs, dr. *Szelvey Lajos* az amerikai magyarság szükségleteinek oly megfelelőleg szerkesztenek. A 17. számba közleményeket irtak: *Böhm Károly*, *Csizmadia Pál*, *Dénes Ferenc*, dr. *Helvey Lajos*, *Homiczkó Jenő* és *Messerschmidt Géza*. A 18. füzet első helyen közli dr. *Krüger Aladár*nak a pozsonyi virágjátékon dicsérettel kiemelt *Maradj velünk Uram* című költeményét. *Biboros Károly* elmékedést irt *Dénes Ferenc*, *Homiczkó Jenő* és dr. *Helvey Lajos* pedig az előbbi füzetben megkezdett cikkeit fejezik be. Kisebbségi közleményeket irtak *Csernetzky István* és *Messerschmidt Géza* szerkesztő. A kitűnően szerkesztett és páratlanul olcsó hetilap (egy évre csak egy dollár) egyre nagyobb elterjedésnek örvend amerikai véreink között.

TÁVIRATOK.

A miniszterelnök Pozsonyban.

Petrozsény, július 16. *Wekerle* miniszterelnök *Szterényi* államtitkárral ma reggel 4 órakor ideérkezett és innen *Vulkanba* ment, az ottani pirszengyarak meg szemlélésére, ahonnan még a délelőtti folyamán vissza fognak térni *Petrozsényba*.

Kossuth Ferenc Pöstyénben.

Pöstyén, július 16. *Kossuth Ferenc* kereskedelmi miniszter a nyarat Magyarországon fogja tölteni. A miniszter az eddigiek szerint *Pöstyénbe* fog nyaralni. Itt már az előkészületeket is megtették.

Szerencsétlenség egy gyárban.

Pozsony, július 16. *Bellesz és Szóvér-féle* gumikötő gyárban az egyik gép henger felrobbant. A henger vasszilánkjai egy embert megöltek, többet megsebesítettek. A gyár üzeme megakadt, mert több gép is megsérült.

Ferdinánd bulgár fejedelem Magyarországon.

Budapest, július 16. *Ferdinánd bulgár fejedelem Magyarországra* érkezett. A fejedelem a nyár egy részét az itteni birtokán fogja tölteni.

A Népszínház átvétele.

Budapest, július 16. A Népszínház személyzetének ötven tagu küldöttsége járt ma *Rózsavölgyi Gyula* alpolgármesternél. Arra kérték az alpolgármestert, hogy segítsen rajtuk, mert kétségbeesett helyzetükben senki sem törődik velük. Az alpolgármester kijelentette, hogy neki nincsen módjában befolyást gyakorolni a végkielégítések ügyére, hanem azt tanácsolta, hogy forduljanak gróf *Apponyi Albert* kultuszminiszterhez. Egyébként ma valószínűleg befejezik a Népszínház átvételére vonatkozó tárgyalásokat, s lehetséges, hogy még ma aláírják a szerződést.

Orosz-japán barátság.

Pétervár, július 16. Mint *Tokióból* jelentik, a japán császár ma *Malewsky* orosz nagykövetet ünnepélyes kihallgatáson fogadta. A nagykövet átnyújtotta megbízólevelét és kijelentette, hogy az orosz cár a Jappánnal való jóviszonyt fenntartani és fejleszteni kívánja. A mikádó válaszában ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy a két ország barátsága szorosabbá fog fűződni. A nagykövetet ezután a cárné fogadta kihallgatáson.

Munkások harca.

Besancon, jul. 16. A *Chardonnell-féle* szőlőgyár sztrájkoló munkásai, számra mintegy ezren, tegnap este a gyárból éppen hazamenő mintegy hatvan munkásra és munkásnőre közáport zudítottak. Rendőrség és csendőrség lépett közbe. Több sebesülés történt. Három rendőr és két csendőr is megsebesült.

Katonai léghajók Amerikában.

London, július 16. A *Daly Telegraph* jelenti *Newyorkból*, hogy a hadügyminiszter évi jelentésében egy millió dollár azonnali megszavazását fogja kérni a kongresszustól katonai léghajók építésére és a partvédelem megerősítésére. Léghajóállomásokot *Bostonban*, *Newyorkban*, *Norfolkban*, *Charlestomban*, *Mobileben* és *San Diegoban* szándékoznak építeni. Azt hiszik, hogy a kongresszus amely 1906-ban nem szavazta meg az erre a célra kért 250.000 dolláros hitelt, most gróf *Zeppelin* sikereire való tekintettel meg fogja ezt szavazni.

Pestis.

Lisszabon, jul. 16. Az azori szigetcsoport *Terceira* nevű szigetén fellépett pestisről szóló hírek megerősítést nyernek. A legutóbbi jelentés szerint négy haláleset és újabb megbetegedések fordultak elő. A kormány megtette a szükséges intézkedéseket.

Nagy diákvargás.

Leoben, július 16. Mult éjjel a főtéren óriási diákvargás volt. Néhány lengyel diák revolverből lövéldözött a rendőrségre. Számos letartóztatás történt.

NYILTTÉR.

Van szerencsém a t. vevőközön-
séget tisztelettel értesíteni, miszerint a

LEBOVITS MIKSA és TÁRSA-féle

cipő üzletet
megvettem

és az ott felhalmozott férfi-, női- és
gyermekcipőket a mai naptól fogva
minden elfogadható árban áru-
sitom.

Teljes tisztelettel

REINER S. SÁNDOR.

Ujdonság!

Ujdonság!

Nagy amerikai

CIRKUSZ VARIETTE

a Nagypiacon. 50 személy, mind
elsőrangú kül- és belföldi művészek.

Ma pénteken, július 17-én

nagy ELITE előadás,

első vendégfellepte a három PANAITESCU nővé-
nek. **Románia szépségei**, mint világi attrak-
ció. Először Magyarországon láthatók a Párisi
Folies Bergère mulató kedvencei mint elsőrendű
lég-akrobaták páratlan szenzációs mutatványaikkal.

Helyárak: Számozott szék 2 korona. — II-ik
sor, számozatlan szék 1 kor. 60 fill. — II-ik hely,
III-ik sor 1 kor. 20 fillér. — III-ik hely, 4-ik és
5-ik sor 80 fillér. — Karzati állóhely 40 fillér.

Pénztárnnyitás 7 óraker. Kezdeté pont fél 9 óraker.

Holnap, szombaton

nagy diszeloadás.

Kegyés pártfogásért esdenek

Wallner és Willson,

igazgatók.

Jegyek előre válthatók VIDOR MANÓ könyv- és
papirkereskedésében Rákóczi-ut, Bazár-épület.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Irtá:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(80)

XIV.

A testvérek közt ki volt egyenlítőve a
számla, a dissonancia összhangra változott. Még
huszonhét órában küzdött a baldokló az élettel,
Zinka nem mozdult oldala mellől. Kölcsönös
feltétlen szeretetök tudata, mintha bánatos, de
megnyugtató érzést vegyített volna mindkettő-
nek mérhetetlen fájdalomába. A beteg testi kin-
jai leirhatatlanok valának, tőképp az első éjje-

len és a rákövetkező délelőtt. Azonban hősie-
sen türe szenvedését és csak kezeinek idő-
kenti remegése és vonaglása és arcvonásainak
öntudatlan eltorzulása, árulták el az ápolók
előtt, mit kel tőrnie.

Csakugyan egészidőn át öntudatánál ma-
radt. Dr. C. enyhítő, kábító szereit, határo-
zottan visszautaitá; a meddig lehet eszméleté-
nél akart maradni.

Midőn Zinka a leggyöngédebb körülírá-
sokkal kérte, láttainá el magát a halotti szent-
ségekkel, készséggel teljesíté kívánságát.

Délután könnyebbülés állt be állapotában,
— Zinka remélni kezdett. — Jobban vagy,
nemde jobban vagy? — suttogá kéréllőleg tiz-
szer egymásután.

— Kevestebbet szenvedek, — felelé a
beteg.

A leánya a jövőbe tervezgetett, — fivére
szomoruan mosolygott.

Több méltósággal nem lehet a halál sze-
mébe nézni, — pedig nehezére esett meg-
halnia.

A részvét azon nagy szerencsétlenség iránt
mely őt érte általános volt. A rémhír villám-
sebességgel futotta be az egész várost. Való-
ságos rémület fogta el a társaságot. Azon nap
nem volt egy sem, kinek szivére ne nehezült
volna egy-egy szó, egy tréfa, melylyel köny-
nyelműen illetve Sterzltevegny nővérét. Min-
denki eljött maga vagy elküldött a palazzetába
hogy a beteg hogyléte felől tudakozódják.

Időről-időre a bárónő diadalmasan hozott
egy-egy behajtott névjegyet valamely kül-
rösen előkelő egyéniségtől s a betegágyhoz
lépve mondá:

— Iisenbergh személyesen volt itt utánad
tudakozódni.

Délután a beteg nyugtalan láz-álomba me-
rült. Zinka és a tábornok nem mozdultak szo-
bályából. Az ablakok nyitva álltak, — de a
lég oly tikkadt volt, hogy a lebecsajtott redő-
nyökön egy friss lehellet sem tudott behatolni.
A palazzetto előtt elhintett szalma minden zó-
rejt eltompított s csak távolból halatszott át a
haldokló szobájába, a korzó-kocizás folytonos
robogása.

Leszállt az alkonyat és a kocsirobaj meg-
szűnt.

Ekkor közeledő embertömeg léptei hang-
zottak fel, egyetemben egy gyászos ünnepé-
lyességű zenével, mely az esti csendet megsza-
kítá. Zinka felugrott, hogy az ablakot bezárja,
— de késő volt!... Az álmodozó már-már ki-
nyitotta fáradt szemét... hallgatódzni
látszott...

— Egy temetés!... mormogá nyugtalan-
ul hánykolódva.

E perctől fogva izgatott lett. A fájdalmak
ismét erőt vettek raja, paplanját ráncigálta, fe-
jének helyzetét folyton változtatt. végrend-
deletéről beszélt felkérte a tábornokot, jegyez-
né fel a tollba mondott változtatásokat és ha
Zinka könyögött:

— Ne kinlődjál, hadd ezt mind későbbre;
akkor fájdalomtól remegő hangon, elaléló han-
gon motyogá:

— Sietek... vasuti lázam van... vas-
uti lázam van...

De amint Zinka nem bírván fájdalomán
uralkodni, ki akart sietni hogy könnyeit eltit-
kolja, görcsös szoritással visszatartá a hal-
dokló keze:

— Csak maradj, öregem... maradj Zini
— mondá! — Sirj, ha könnyebbülést szerez...
sirj csak!... Szegény kis pillangó!... Egy
kicsikét mégis csak fogsz nélkülözni...

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A hegyi választmány ülése.

Nagyvárad város hegyközségének választ-
mánya tegnap, csütörtökön délután ülést tar-
tott a városházán.

Dr Molnár Imre elnöklete alatt Sal Fe-
renc, Székely Sándor, Kaczián Károly, dr

Wimmer Julián, Fűredy László, Lukács Géza
nyug. ezredes, Bordé Ferenc, Lausch Károly
ny. ezredes, Guttman József és Márkus János
hegybíró voltak jelen.

A hegybíró jelentését olvasták fel az ülés
elején. Eszerint a hegyen a közbiztonsági álla-
pot jó volt, semmi különösebb dolog nem
fordult elő; a közegészségügy kielégítő volt,
járványos betegség nem volt. Egy veszett eb
megmárt egy asszonyt, akit felszállítottak gyógy-
kezelés céljából a Högyes-intézetbe. Születés
11, halálozás 6 fordult elő a hegyen.

A tavaszi munkálatokat rendes időben vé-
gezték, de munkás hiány mutatkozott az utóbbi
időben, ami a napszám emelkedését vonta maga
után.

A szőlőtermés eddig igen szépnek, gazdag-
nak ígérkezik. Gyümölcs a kedvezőtlen idő-
járás miatt oly csekély, hogy nem is vehető
számba.

A hegybíró jelentését tudomásul vették.
Elfogadta a választmány a hegyi utak ja-
vitásának 1908. évi programját, melyet a
hegybíró nagy körültekintéssel állított össze.

Ezután dr Molnár Imre bejelentette, hogy
a miniszter meghívására résztvett a borászati
törvény tárgyában megtartott tanácskozáson.
Részletesen ismertette a tanácskozás érdeke-
sebb mozzanatait s a választmány tudomására
hozta, hogy enquette-en a szőlősgazdák érdekei
kittünően voltak képviselve az ország különböző
részéből. A kormány részéről is látszott a ta-
nácskozás alatt a jóindulat a bortermelők iránt
s a megállapodások kedveznek a szőlősgazdák-
nak. Az új bortörvényt még ez évben meg-
hozzák, mert a kiigyezésben erre kötelezve
vannak s az új törvény enyhébb nem lehet,
mint az osztrák bortörvény. Felhívta az elnök
a választmány tagjainak figyelmét a kormány
által az ország különböző pontjain tartandó per-
metező és kapáló-gépek versenyére, amelyen a
legújabb gépeket bemutatják a szőlősgazdák-
nak. Kéri, hogy ha itt közel lesz ilyen verseny, azt
látogassák meg.

Az elnök ezen bejelentését köszönettel vet-
ték tudomásul.

Ezzel véget ért az ülés.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 óraker. —

Budapest, július 16.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 óraker. —

Budapest, július 16.

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. július 16.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	94.50
Magyar nyereségy sorsjegy kölcson	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcson	—	145.—
Osztrák járadék papirban	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	97.50

A szerkesztésért felelős

Dr VUCKICS GYULA.

Kiadó lakás.

Uj épületben, három szobás utcai lakás parkettirozva, modern mellék-helyiségekkel és fürdőszobával; két-két szobás udvari lakás mellék-helyiségekkel; két pince lakás 2 szobás

azonnal kiadók.

WEISZ JÓZSEF,
Kolozsvári-utca 1.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kitűnő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját termései, kitűnő boraival, finom Dréher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Magyar királyi államvasutak.

158974—908. szám.

A.)

Pályázati hirdetmény.

Az 1909. évben és részben 1911. év végéig terjedő időben kisebb mennyiségben szükséges alább felsorolt műhelyi faanyagok szállítását biztosítani kívánjuk és azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

A szükséges mennyiségek megközelítőleg a következők:

1. 25 mm. erdei bükkfa deszka,
2. 63.5 mm. metszett luc fenyőfa,
3. 70 mm. erdei bükkfa padló,
4. 210 mm. hársfa padló,
5. 35 mm. kőrisfa palló,
6. 20 mm. lucfenyőfa palló,
7. 245 mm. nyárfa palló,
8. 38.6 mm. keményszálfa,
9. 690/05 mm. mahagonyfa,
10. 500 mm. vágott lemezfa diófából 2 m/m. vastag,
11. 80. mm. vágott lemezfa diófából 5 m/m. vastag,
12. 25 mm. vágott lemezfa amerikai diófából 2 m/m. vastag és
13. 40540 folyóméter különféle alaku fényezetlen diófaléc.

Az ajánlatok f. é. július hó 27. én déli 12 óráig anyag és leltárbeszerzési szakosztályunknál (VI. Andrassy út 73 sz. II. em. 43 ajtó) beérkezhetnek, az 5 százalékos bántópenz pedig f. é. július hó 26. án déli 12 óráig budapesti főpénztárunknál leteendő.

A részletes pályázati felhívás, nem különben az ajánlat tételre használható ajánlati minták, melyekben az előre láthatólag szűkebb méretek és az azokból biztosítandó mennyiségek vannak felsorolva, alulírott igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál (VI. Andrassy út 73 sz. II. emelei 43 ajtó) és valamennyi üzletvezetőnél megtekinthetők, illetőleg ott megszereshetők.

A 122291—96. sz. általános valamint műhelyi célokra szükséges fák szállítására vonatkozó 82144—98. sz. érvényben levő különleges szállítási feltételek szintén ezen hivataloknál megtekinthetők és a budapesti nyomtatványtárunknál (VI. Andrassy út 73—75. sz.) a vételár (általános feltételek 50 fillér, különleges feltételek 30 fillér) befizetése mellett beszerezhetők, de posta útján is kaphatók, ha a vételáron kívül postaköltség fejében 20 fillér nevezett nyomtatványtárhoz beküldetnek.

Budapest, 1908. évi június hóban.

A m. kir. államvasutak
igazgatósága.

FOGAK

3 koronától feljebb; csapfog 5 korona és 8 korona, aranyfog 16, 18, és 20 korona. Vállal minden e szakmába vágó munkát olcsó árban és jótállással

FOGMŰTEREM Nagyvárad, Rákóczi-ut 22.

163594. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága központi szertárában ez idő szerint készletben levő és a folyó évben még összegyűlő összesen mintegy 150 métermázsa XVI. 147 tételű betét nélküli ócska ruggyantát és

580 métermázsa XVI. 148. tételű betétes ócska ruggyantát eladni óhajtván, e célból nyilvános pályázatot hirdet.

A vevő köteles a neki eladott mennyiségeket, melyek a tényleges vissznyeremény szerint a fenti mennyiségeknél 10 (tiz) százalékkal nagyobbak vagy kisebbek is lehetnek a felszólítás vételétől számított tizennégy napon belül okvetlenül átvenni és a szertárból eltávolítani.

A jelenlegi készlet a költéssel megkötésével egyidejűleg a december hó végével összegyűlő mennyiség pedig 1909. évi január hó végével fog a vevőnek rendelkezésére bocsáthatni; ha pedig a minimális mennyiség utóbb említett határidőig nem gyűlne össze és ha a vevő erre igényt tart és ezt legkésőbb 1909. évi február 5-ig velünk írásban, közli, akkor a még hiányzó mennyiség az 1909. évi vissznyereményből fog kiszolgáltatni.

Az anyag fentnevezett szertárban veendő át, annak vasuti kocsiba való felrakásáról és továbbszállításáról a vevő tartozik gondoskodni; ha pedig a vevő az anyagnak vagonokba való felrakását a szertár által kívánja végeztetni, akkor tartozik ezért métermázsanként 11 (tizenny) fillért fizetni.

A pályázni kívánók felkéretnek, hogy erre vonatkozó és egy koronás magyar okmány bélyeggel ellátott, sértetlen és lepecsételt borítékba tett ajánlataikat a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési szakosztályában (VI. Andrassy út 73 sz. II. em. 43 ajtó sz. a.) következő címmel: »Ajánlat 163594 számhoz ócska ruggyanta megvételére» 1907. évi augusztus hó 4-ének déli 12 órájáig benyújtani sziveskedjenek, amikor azok ugyanott felbontatni és felolvasatni fognak. Az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői ezen versenytárgyalásnál jelen lehetnek.

Az ajánlatok kizárólag ezen, célra rendelt és említett anyag és leltárbeszerzési szakosztályban egy példányban ingyen kapható úrlapra ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki és pedig az ajánlati áraknak számokban és betűkben való kiírása mellett.

Az ajánlattevők az ócska anyagok eladására 122291—1896 szám alatt fenálló általános feltételeket magunkra nézve kötelezőknek elismerni és az erre vonatkozó feltét füzetet, mely nyomtatványtárunkban 30 fillért megszerzendő 60 filléres okmánybélyeggel elátni két tanu előtt sajátkezűleg aláírni és ajánlataikhoz csatolni tartoznak. Ezen feltételek vidékieknek 30 fillér és 20 filléres postabélyegnek a nyomtatványtárhoz leendő beküldése után postával küldetnek meg.

Bántópenzként megvonni szándékolt anyag ajánlati ár szerinti értékének 5 százaléka az ajánlat benyújtására kitűzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig készpénzben vagy állami letételekre alkalmas érték papirokban teendő le főpénztárunknál.

A bántópenzt az ajánlattal egy borítékban beküldeni nem szabad, annak letéte azonban az ajánlaton felemlítendő. A bántópenz letételét igazoló jegy nem csatolandó az ajánlathoz hanem az ajánlattevő birtokában marad.

Nem az előírt úrlapon benyújtott, bántópenz nélküli, elégtelen bántópenzzel, feltét füzet nélküli, nem sértetlen borítékban le nem pecsételt elkészve vagy távraton tett ajánlatok, valamint olyanok, melyek ezen pályázati hirdetményen felsoroltaktól eltérő feltételeket, vakarásokat vagy javításokat tartalmaznak nem fognak figyelembe vétetni.

Pótajánlatok egyáltalában nem bocsáthatnak tárgyalás alá.

Ajánlattevők ajánlataikat azok benyújtásától számítva az ajánlatok fetett tartandó döntésig visszavonhatatlan kötelezettségben maradni tartoznak. Az ajánlatok tetszés szerinti rész mennyiségekre is szolhatnak, de az alul írott igazgatóság is fentartja magának a jogot, hogy egyeseknek tetszése szerinti részmenyiségeket engedhessen át, melyek ajánlattevő ha csak annak ellenkezőjét ajánlatában világosan ki nem kötötte elfogadni tartozik. Az alulírott igazgatóság fentartja magának még azon jogot, hogy az ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlati árakra, szabadon választhasson és, hogy a cél elérésére másféle intézkedéseket tehesen.

Budapest, 1908. évi június havában.

Az igazgatóság.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszhető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 1/2, 32, 35, 40, 41, 44 1/2 50 évi törlesztésre.

Kölcsonkérvényeket elfogad: **Breitenstein Frigyes, Bethlen-utca 9.**, ki egyszerismind bővebb felvilágosítást is nyújt.

170

Saját termésü

Ó vörös gyógy bor literenként 50 kr.

Asztali borok » » 36—40

Pecsenye borok » » 50—60

Kifőző rácz ürmös » » 50 kr.

Stettner István, Kapucius utca.

Természetes alkólikus

KRONDORFI
SAVANYÚVIZ

kiváló nyálkaoldó és hughajtó gyógyhatásu.

Különlegesség gége, gyomor, vese, hólyag
tűdő, rekedtség, köhögés
köszvény és bélbetegségeknek.

Bor és Pezsgőhöz legjobb ital. ☞ 807.1—50

Wallerstein Fülöp Fiai cég

:: Bémer-tér, Pannonia mellett ::

a bekövetkezett
:: holt idényre ::

a rőfös áruk árait
tetemesen leszá-
litotta.

Sebő Imre könyv- és papirkereskedő NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Ajánlja a következő törvénykönyveket az érdeklődők szives figyelmébe:

A büntetőtörvények és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló t.-c.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t.-c. módosítása és kiegészítése.

Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló törvénycikk.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876: XIV. t.-c. módosításáról.

A szeszdóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló t.-c.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL.
KELLEMEZ, KISSÉ SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESITETT, SZÉNSAVDUS,
RENDKIVUL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.
ORVOSILAG AJÁNLVA. ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivógyegymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemé-
dence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a lég-
utak és a kiválasztószervek hurutos hántalmainál kitűnő hatásu-
nak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.
Főlerakat Nagyváradon: Friedl és Jörös cégnél.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa darabja 5 kor.
60 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,
tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fény-
képző lámpák, ugyancsak 5 százalékkal
kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

csillár-raktárunkat
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk
villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
litását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.